

Perusopetuksen paikallisen opetussuunnitelman päivitys ja Opetushallituksen ePerusteet -työkalun käyttöönotto

Sivistyslautakunta 13.12.2022 § 205
222/12.00.01/2022

Perusopetuksesta säädetään perusopetuslaissa (628/1998) ja asetuksissa (858/1998, 477/2003, 2012/2012, 793/2018, 310/2021). Perusopetuslain mukaan opetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita (§3). Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä opetussuunnitelmien perusteisiin perustuva paikallinen opetussuunnitelma (PoL 1998 §15).

Mäntsälän sivistyslautakunta on hyväksynyt Mäntsälän kunnan perusopetuksen opetussuunnitelman Opetushallituksen määräyksen 104/011/2014 mukaisesti Opetussuunnitelman perusteisiin 3.5.2016 §40. Tähän opetussuunnitelmaan on Sivistyslautakunta myöhemmin tehnyt useita päivityksiä Opetushallituksen muutosmääräysten sekä paikallisesti havaittujen muutostarpeiden vuoksi. Päivityspäätökset ovat:

- Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet, yhteinen vastuu koulupäivästä, kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttö, paikallisesti päätettävät asiat ja yhteisöllinen oppilashuolto (Opetushallituksen määräys OPH-1098-2022, voimaan 1.8.2022 alkaen), Sivistyslautakunta 16.8.2022 §163
- Toiminta-alueittain järjestettävä opetus, Sivistyslautakunta 15.6.2021 §154
- Ohjaussuunnitelma ja oppilaanohjaus, (Opetushallituksen määräys OPH-557-2021, voimaan 1.8.2021 alkaen), Kasvatus- ja sivistyslautakunta 15.6.2021 §153
- Päätösarvioinnin kriteerit (Opetushallituksen määräys OPH-5042-2020, voimaan 1.8.2021 alkaen), tuntijako sekä äidinkieli ja kirjallisuus, oppimäärä suomen kieli ja kirjallisuus, T13:n vuosiluokkaistaminen vuosiluokilla 7–9, Kasvatus- ja sivistyslautakunta 11.5.2021 §142
- Arviointi perusopetuksessa (Opetushallituksen muutosmääräys OPH-281-2020, voimaan 1.8.2020 alkaen) sekä oppilaanohjauksen ja ruotsin kielen tuntijako, Kasvatus- ja sivistyslautakunta 16.6.2020 §44
- Käyttätymiselle asetetut tavoitteet ja arviointiperusteet, Kasvatus- ja sivistyslautakunta 10.12.2019 §124
- A1-kielen opetus ja siihen liittyvät tuntijakomuutokset (Opetushallituksen määräys OPH-1082-2019, voimassa 1.1.2020 alkaen), Kasvatus- ja sivistyslautakunta 10.12.2019 §123

Mäntsälän opetussuunnitelman julkaisu

Vuoden 2016 Mäntsälän opetussuunnitelma on tuotettu paikallista opetussuunnitelmatyötä varten Opetushallituksen toteuttamalla ePerusteet-työkalulla, mutta sitä ei ole julkaistu tässä työkalussa. Opetussuunnitelma (2016) on julkaistu pdf-tiedostona, ja Sivistyslautakunnan hyväksymät ja päivittämät Mäntsälän opetussuunnitelman osat on julkaistu erillisinä pdf-dokumentteina.

Tällä hetkellä Mäntsälän opetussuunnitelma sisältää yhteensä yhdeksän erillistä pdf-dokumenttia.

Opetushallituksen uusi ePerusteet-opetussuunnitelmatyökalu

Vuoden 2020 aikana Opetushallitus uudisti ePerusteet-käyttöliittymän, jonka lanseeraus tapahtui vuonna 2021. Nykyisin Opetushallitus päivittää Opetussuunnitelman perusteiden muutosmääräykset ainoastaan uuden käyttöliittymän ePerusteet-työkaluun.

Koska perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutostarpeissa on Opetushallituksen osalta toistaiseksi siirrytty isoista kertaluontoisista opetussuunnitelmauudistuksista pienimuotoisempaan ja tiheämmin tapahtuvaan Opetussuunnitelman perusteiden päivittämiseen, olisi tärkeä saada Mäntsälän opetussuunnitelma Opetushallituksen automaattisten päivitysten piiriin ePerusteissa. Tämä onnistuu ainoastaan siirtymällä uuden ePerusteet-työkalun käyttöön. Uuden ePerusteet-työkalun käyttöönotto muuttaa Mäntsälän opetussuunnitelman tekstien järjestyksen siten, että Mäntsälän opetussuunnitelma noudattaa Opetussuunnitelman perusteiden tekstien rakennetta.

Eperusteet-työkalun kautta tapahtuvan Mäntsälän opetussuunnitelman julkaisun myötä opetussuunnitelma julkaistaisiin sähköisenä, ja se voidaan tulostaa myös pdf-dokumenttina.

Opetussuunnitelman päivitykset

Opetuspalveluissa on syyslukukauden 2022 ajan valmisteltu Mäntsälän opetussuunnitelman tekstien siirtämistä Opetushallituksen uuteen ePerusteet-työkaluun. Samassa yhteydessä opetussuunnitelman teksteihin on tehty seuraavia teknisluonteisia korjauksia:

- pienimuotoisia tekstin korjauksia (esimerkiksi yhdyssanat, alkukirjaimet, päättövälimerkit), jotka eivät vaikuta Mäntsälän paikallisten tekstien sisältöön
- tekstin ulkoasun korjauksia (poistettu kursiiveja ja lihavoitteja, jotka ovat Opetussuunnitelman perusteiden tekstin tehostekeinoja). Tämä ei vaikuta Mäntsälän opetussuunnitelman tekstien sisältöön.
- poistettu Mäntsälän opetussuunnitelman paikallisesta tekstiosuudesta Opetussuunnitelman perusteista kopioituja tekstijaksoja. Opetussuunnitelman perusteet ovat ePerusteet-työkalussa osa opetussuunnitelmakokonaisuutta.
 - Samalla Mäntsälän opetussuunnitelmassa erottuu aikaisempaa selvemmin, mikä tekstiosa on valtakunnallisesti Opetushallituksen säätämää ja mikä Mäntsälän sivistyslautakunnan hyväksymää paikallista tekstiosaa.
- korjattu käsitteitä vuoden 2014 Opetussuunnitelman perusteiden käsitteistön mukaiseksi (esimerkiksi aiemmin taito- ja taideaine, Opetussuunnitelman perusteet 2014: taide- ja taitoaine)
- tarvittaessa yhdenmukaistettu valinnaisten tuntien ja valinnaisten aineiden nimien kirjoitusasua välimerkkien ja sanajärjestyksen osalta siten, että valinnaisuudet asettuvat sisällysluettelossa ”emoaineensa” perään
 - esimerkkinä oppiaine musiikki ja musiikin taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit: 1) Musiikki, 2) Musiikki tt-valinnainen, Yhteismusisointi, 3) Musiikki tt-valinnainen, Ääni instrumenttina. Aikaisemmin julkaisemattomassa ePeruste-työkalussa taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien otsikoinneissa oli erilaisia määriä välilyöntejä ja sanoja eri järjestyksessä, minkä vuoksi

valinnaisuudet sijoittuivat oppiaineiden luettelossa satunnaisilta näyttävään järjestykseen.

- poistettu sellaiset Mäntsälän opetussuunnitelman internet-linkit, jotka ovat katkenneet tai eivät johda opetussuunnitelman ulkoisiin materiaaleihin

Lisäksi valmistelutyön aikana on

- Siirretty Mäntsälän opetussuunnitelman sisältöjä Opetussuunnitelman perusteiden lukujen alle Paikalliset tarkennukset -osuuksiin siten, että Mäntsälän paikalliset tarkennukset sijaitsevat samassa luvussa kuin Opetussuunnitelman perusteiden kyseistä asiaa koskeva teksti. Siirroissa ei ole tehty sisällöllisiä muutoksia.
- Tuotu Sivistyslautakunnan vuoden 2016 jälkeen hyväksymät muutospäätökset osaksi Mäntsälän opetussuunnitelmaa selosteosassa yllä mainittujen lautakuntapäätösten mukaisesti. Samassa yhteydessä on tarvittaessa poistettu paikkaansapitämättömäksi muuttunutta aikaisempaa tekstiä, jos Sivistyslautakunnan päivityspäätös on muuttanut aikaisemman tekstin sisältöä. Muulta osin tekstisisältöjä ei ole muutettu.

Valmistelun yhteydessä huomattiin lisäksi, että kaksi Mäntsälän opetussuunnitelman kohtaa tulisi ajanmukaistaa, koska kunnan päätöksentekorakenteisiin on tullut muutoksia. Nämä sisällöllisiä muutoksia edellyttävät kohdat ovat:

1. Aiemmin luvussa 17.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa sijainnut teksti lukuun 5.2.3 Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa:

Aiempi teksti: ”Mäntsälän kunnassa on käytössä opetuksen kehittämissuunnitelma (OpKesu), jossa määritellään perusopetuksen strategiset tavoitteet. Suunnitelman hyväksyy sivistyslautakunta ja se päivitetään valtuustokausittain. Kehittämistyötä tukee aluemallirakenne, jossa koulut on jaettu kolmeen alueeseen. Jokaisella alueella on aluerehtori, joka toimii myös perusopetuksen johtoryhmän jäsenenä. Osana alueyhteistyötä, toiminnan suunnittelun ja kehittämisen tukena toimivat tarpeen mukaisten teemojen mukaiset kehittämistiimit.

Esitetään muutettavaksi seuraavasti: ”Lukuvuoden strategiset tavoitteet määritellään talousarvioesityksen hyväksymisen yhteydessä. Perusopetuksella on johtoryhmä, jonka puheenjohtaja on opetuspäällikkö ja jäsenenä rehtoreita ja asiantuntijoita. Toiminnan suunnittelun ja kehittämisen tukena toimivat tarpeen mukaisten teemojen mukaiset kehittämistiimit.”

2. Luvusta 20 Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu sijainnut tekstikatkelma lukuun 5.4.1 Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Aiempi teksti: Päätöksen tekee opetuspäällikkö.

Esitetään tekstiksi: Päätöksen tekee toimintasäännössä nimetty viranhaltija.

Muutoksen myötä kyseinen tekstikokonaisuus olisi seuraava:
”Oppilaan opintojen järjestämisestä vuosiluokkiin sitomattomasti tehdään viranhaltijan päätös yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Ennen päätöksen tekemistä koulun edustaja, oppilas ja huoltaja käyvät läpi oppilaan opintojen tilanteen ja vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen järjestelyt sekä niiden merkityksen oppilaan opintojen kannalta. Päätöksen tekee toimintasäännössä nimetty viranhaltija. Vuosiluokkiin sitomattomassa opiskelussa eri oppiaineiden opinnoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti.”

Valmistelija	Opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi opetuksen asiantuntija Leena Lemiläinen-Honkanen, sähköposti leena.lemilainen-honkanen(@)mantsala.fi
Esittelijä	Opetuspäällikkö Mäkinen Janne
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta hyväksyy edellä kuvatut Mäntsälän perusopetuksen opetussuunnitelman päivitykset sekä Opetushallituksen uuden ePerusteet-työkalun käytön Mäntsälän perusopetuksen opetussuunnitelman julkaisualustana. Lisäksi sivistyslautakunta myöntää opetuspalveluille oikeuden tehdä vähäisiä, teknisluonteisia korjauksia Mäntsälän perusopetuksen opetussuunnitelmaan.
Päätös	Hyväksyttiin esityksen mukaan.